

LASARTEKO BERRITZEGUNEA 2006 /2007

MINTEGIA : IKASLE ETORKINAK EUSKALDUNTZEKO

MATERIALAK (LEHEN HEZKUNTZA)

MATERIALAREN FITXA

IRAKASLEA

Inge Arretxe Dorronsoro

IKASTETXEA

Hirukide Jesuitinak

MATERIALAREN IZENA

- Giza ugalketa lantzeko txostena

URRATSA ETA MAILA*

Sakontze urratsa, B maila (5. maila).

HELBURUA

- Ingurunean lantzen dituzten kontzeptu garrantzitsuenak ulertzea.
- Ingurunearekin erlazionaturiko hiztegi garrantzitsuena barneratzea.

PROZEDURA

Txosten hau, gaia gela barruan lantzen hasi aurretik (hori izango litzateke egokiena) edota lantzen doazen bitartean egiteko da, liburuaren lagungarri gisa. Bertan, liburuko kontzeptu garrantzitsuenak azaltzen dira, irudi askoz lagunduta eta era sinple batean. Gaiaren inguruko ariketa erraz batzuk ere azaltzen dira.

Nahiz eta hasiera batean ikasle etorkinentzat eginak egon, hezkuntza behar bereziak dituzten haurrekin erabiltzeko ere baliagarriak direla iruditzen zait.

BALIABIDEAK

Ibaizabal argitaletxeko inguruneako liburuan oinarrituta dago guztia, beraz, liburua bera.

Urratsaren eta Mailaren sailkapena egiteko, Ima Ortega irakaslearen honako dokumentua erabili dugu : *Urrats bakoitzaren ezaugarriak eta lan egiteko oinarritzko estrategiak* (www.elkarrekin.org/elk/IEHI).

1-2 urratsei, Oinarritzko Urratsa deitu diogu eta 3-4 urratsei, Sakontze Urratsa. 1-3 mailei, A Maila izena jarri diogu eta 4-6 mailei, B Maila.

GIZA UGALKETA

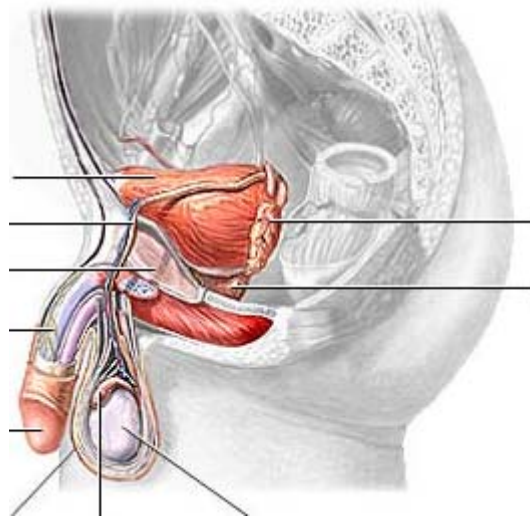
GIZA UGALKETA

- Gizakien ugalketa sexuala da. Gizona eta emakumea beharrezkoak dira.
- Gizakien ugalketa aparatua pubertaroan hasten da garatzen (9 – 14 urterekin).

GIZONAREN UGALKETA APARATUA

- Gizonaren ugalketa aparatuen organoak:
  - Barrabilak:
    - Espermatozoideak sortzen dituzte.
  - Zakila:
    - Uretratik espermatozoideak kanporatzen dira.

📖 *Ariketa: Zakila, Uretra, Barrabila eta Eskrotoa ondorengo irudian kokatu:*

HIZTEGIA

.....

.....

.....

.....

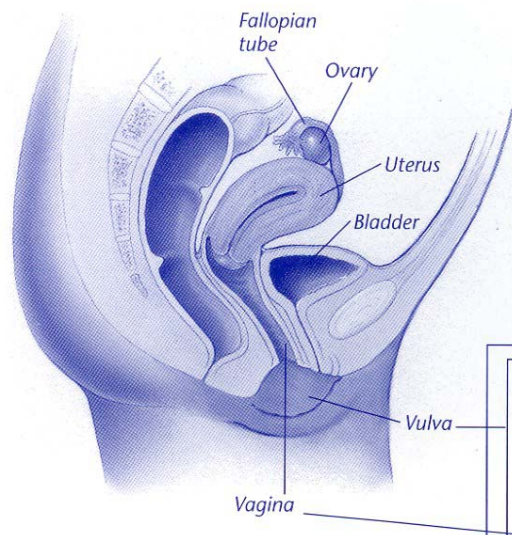
.....

.....

EMAKUMEAREN UGALKETA APARATUA

- Emakumearen ugalketa aparatuen organoak:
  - Obulutegiak:
    - Bi dira.
    - Barnean obuluak dituzte.
  - Tronpak:
    - Obulutegiak umetokiarekin lotzen dituzte.
  - Umetokia:
    - Haurdunaldian haurra egoten den tokia.
  - Magina:
    - Umetokia kanpokaldearekin lotzen du.
- Hilerokoa:
  - Pubertarotik aurrera, 28 egunetik behin obulu bat kanporatzen da.
  - Obulua espermatozoidearekin elkartu ez bada → hilerokoa.

📖 *Ariketa: Tronpa, Obulutegia, Umetokia eta Magina ondorengo irudian kokatu:*

HIZTEGIA

.....

.....

.....

.....

.....

ERNALKETA, HAURDUNALDIA ETA ERDITZEA

ERNALKETA

- Bi zelula sexual (obulua eta espermatozoidea) elkartzean gertatzen da.
- Ernalketa tronpetan gertatzen da.
- 28 egunetik behin, obulu bat tronpara irteten da. Espermatozoide bat obuluan sartzen bada, ernalduta egingo du → Enbrioia.

 Ariketa: Marraztu ernalketaren eskema (liburuko 20. orrialdean)

HAURDUNALDIA

- 9 hilabete irauten du.
- Umekiak zilbor-hestearen bidez lortzen ditu jatekoa eta oxigenoa.
- Amaren sabela handitu egiten da.

ERDITZEA

- Haurra biriketarik hasten da oxigenoa hartzen.
- Zilbor-hestea moztu egiten zaio.

HIZTEGIA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

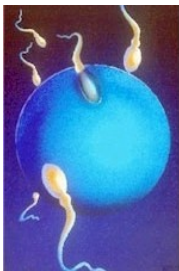
.....

.....

📖 *Ariketa: Elkartu garai bakoitza bere ezaugarriarekin.*

- Haurra zilbor-hestearen bitartez elikatzen da.
- Espermatzoidea eta obulua elkartu egiten dira.
- Haurra biriketarik arnasten hasten da.
- Ernalketa
- Haurdunaldia
- Erditzea

📖 *Ariketa: Izendatu garai bakoitza.*

.....

GIZAKIAREN BIZITZAREN ZIKLOA

HAURTZAROA

- Jaiotzetik 12-13 urterarte.
- Gurasoen behar handia dute.
- Azkar hazten dira.

NERABEZAROA

- Pubertaroan hasten da (neskak 12-13 urterekin eta mutilak 14-15 urterekin).
- Ugalketa aparatuan aldaketa garrantzitsua gertatzen da.

HELDUAROA

- 18 urterekin hasten da.
- Gorputzaren hazkuntza gelditu egiten da.

ZAHARTZAROA

- Zentzumenean sentikortasuna galdu egiten dute.
- Zimurrak ateratzen dira.

HIZTEGIA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

📖 *Ariketa: Izendatu etapa bakoitza.*

.....

.....

.....

.....